

L'ESQUEJELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1992 — Anv XXXIX
BARCELONA 2 DE MARÇ DE 1917

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims — Atrassats: 20

L'ACONTEIXEMENT DE LA SETMANA

«Jesus que torna.»

Tots hi tornen

EMBLEM: els dies de l'homenatge an En Guimerà. Per les cantonades, darrera dels taulells dels cafès i dels restaurants, enganxats als vidres dels aparadors, apareixent en les cobertes dels setmanaris, retrats d'En

Guimerà, amb una profusió d'anunci ianqui. És En Guimerà que torna.

Al costat del retrat d'En Guimerà, el d'En Borrás. És el mateix Borrás d'abans de la deserció, un Borrás de pel·lícula nordamericana o de postal amb testa cridanera que encara tingués d'anar a la conquesta d'Espanya. Com un Josuè de l'escenari, que hagués pogut deturar el temps, es destaca desafiant a la vellesa. I els barcelonins i les barcelonines es deturen en contemplació fervorosa davant del seu actor perdut i recuperat. No és pas En Jesus el que torna; és En Borrás que torna.

I amb ell, formant l'apèndix de la santíssima trinitat, torna En Jaume Borrás de fer teatres-natura i excursions rurals i vacances. I torna a aparèixer aqueix cavall blanc de tota temporada de teatre català i el teatre català...

Les coses no moren; es repeteixen. Quan ningú sospitava aquestes tornades, el més elegant de nostres coliseus s'obre, i una temporada de teatre català comença. Un actor, una obra i un empresari. Res més. Però l'actor es diu Borrás, l'obra, d'En Guimerà, no reproduïx un drama de masia, ni de botiga, sinó que llença a l'escenari inquietuts super-humanes, plenes d'universalisme, i l'empresari, no ha cercat ni assessors, ni comitès, ni apòstols. Un autor, un actor i un cartell. Avui un home vingut del Nord o del Mig-dia haurà de passar pel teatre de «Novedades», si pregunta pels teatres de Barcelona. —El primer actor?—preguntarà.—Català—li respondrà.—I l'obra de moda?—Catalana.—I el teatre més concorregut?—El català.—On és, doncs, aquella crisi de l'escena catalana, Llätzer que cap Crist de la literatura ni de la declamació podien ressucitar?

Es per En Guimerà que la gent trenca el seu retraïment—s'objectarà. O per En Borrás. O per la condició evangelista de l'obra. O per tot plegat. Bé, però tots aquests valors no els hem enmatllevat, són ben nostres, passen pels nostres carrers, viuen la nostra vida. Quan un home els aplega a la ciutat contempla la tornada dels dies llegendaris del teatre català, abandona el *vaudeville*,

l'astracanada i les enfàtiques declamacions castellanés. Si En Borrás s'anomenés X... i En Guimerà Z i *Jesus que torna*, *Animes viatgeres* i fós en lloc d'un drama de vida universal, la tragedia banal d'un pagès o la d'uns veïns de s'Aixamplis o de qualsevol dels pobles agregats, la ciutat s'entornaria altra volta camí dels escenaris xirois o dels parlaments en castellà.

No és pas el pobre Jesus el que torna, sinó En Borrás; no el sermó de la Muntanya, sinó els diàlegs encisos d'En Guimerà; no una funció teatral escaducera, sinó tot el teatre català. La Quaresma ens avença la Pasqua, però pensi's que per a que tot això es produís, En Manelic, l'esquerp, el pagès sorrut ha tingut de parlar com un europeu.

Jesus fa nous miracles. Al veure'l, el teatre català s'ha alçat i ha caminat. Bé és veritat que per a que el miracle es produís ha estat precis que tornessin Jesucrist, En Borrás i En Guimerà, i que esclatés la guerra més enorme dels segles. La temporada de «Novedades» també està compresa en els beneficis extraordinaris de la guerra.

PARADOX

A la Casa Gran...

INTROITO

Aixís com l'ardidesa tafanera i riallera de la musa popular profanà el secret de la donzella tan aimada dels de la «Torre xica, de la Torre gran» nosaltres, més prosaics, no pas ja! per sentiment, sinó per mor de les impureses de la realitat, voldríem llençar a les xafarderíes del carrer la màxima xafardería de la Casa Gran. Ja se sab—sense que se sàpiga ben bé perquè—que la Casa Gran vol dir l'Ajuntament, i qui diu Ajuntament vol dir safareig.

«A la torre xica,
a la torre gran,
tenen una noia
que s'estimen tant.
De tant que l'estimen
no la casaràn!»

També n'hi ha una de noia a la nostra Casa Gran. Una noia que tots els d'allí dintre s'estimen d'allò més. Valgui'ns, per a creure-ho, la nostra bona fè. Ja en tenim, ja, de fè. Però avui s'és desvenada d'ulls. I veu. Veu més de lo que voldria. I per això des d'avui vol parlar. Perquè ja en té tantes de coses per a dir que no li caben al pap.

Heu's-aquí perquè comencem avui aquesta *verídica narració* de coses pintoresques, d'afers seriosos, de moralitats exemplars, de distraccions que no ho són tant que totes plegades i cada una *per se*—com diria En Royo i Villanova—constitueixen declaració i essència de les

tasques consistorials, mai prou ben comentades. (Amb això hi estaràn conformes tots els regidors. Mai prou ben comentades.)

Ja ens esfereix una mica, ja, això que avui ens emprenem. N'hi ha tanta de feina! Però, què diantrel poc a poc es va fent la pila i hi han coses tan essencialment característiques que per sí soles omplen un sac i suggereixen tota una doctrina.

Nosaltres hem vist i cantarem. Heu's aquí tot el programa. La nostra cançó-resum és ben clara i ben curta. Les seves paraules, d'un marcat sabor popular, mal ens està el dir ho, són plenes de substància.

Vagin per endavant, i amb això acabem aquesta mena d'introducció, que ja comprenem que no estem fets per a escriure introduccions:

«A la Casa xica,
a la Casa gran
diu que a la Pubilla
se l'estimen tant!
De tant que l'estimen
l'apunyegaràn!»

EL SENYOR ROVIRA EX-REGIDOR

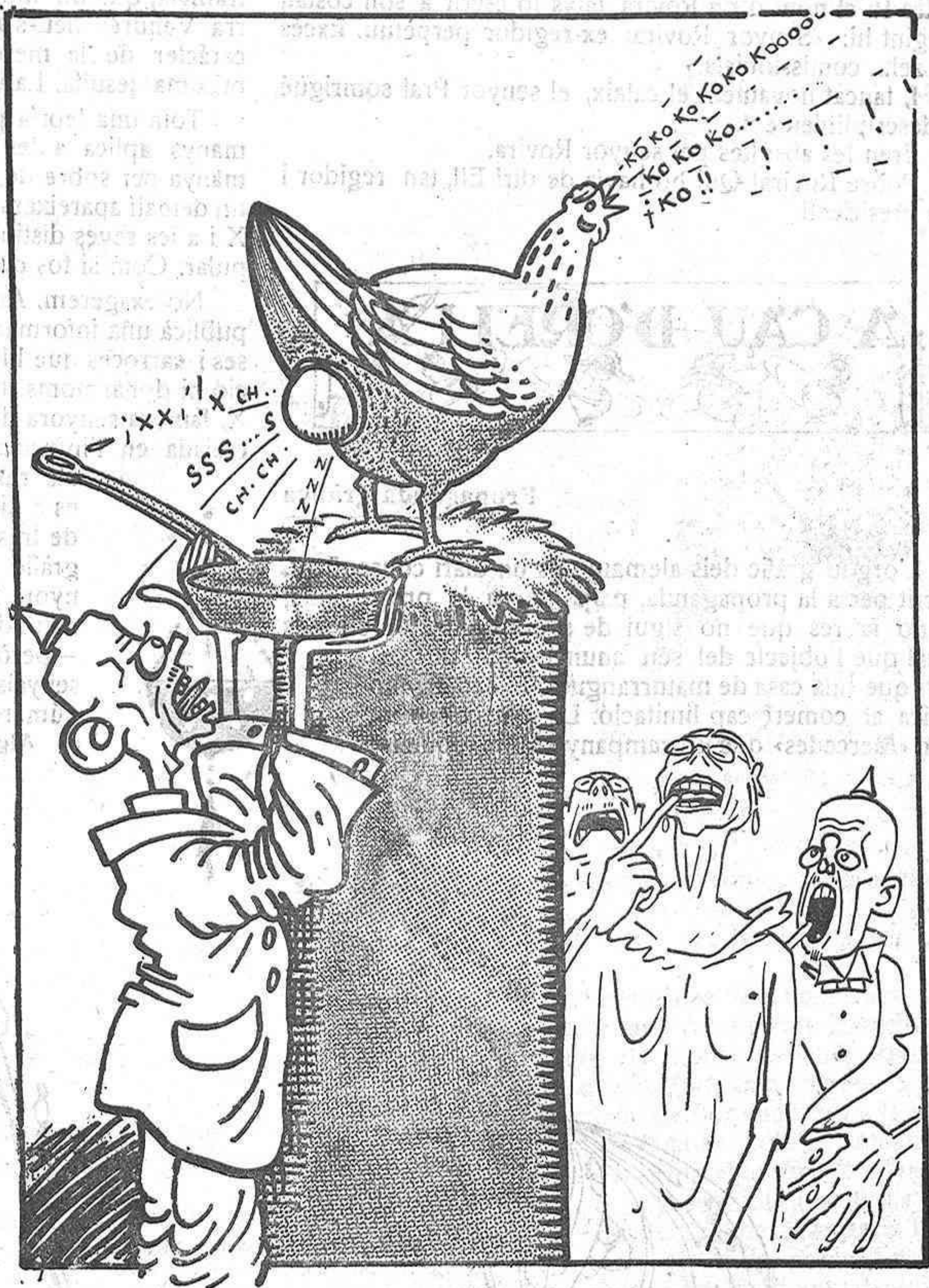
No. No ens equivoquem. Bé prou sabem que el senyor Rovira figura actualment com regidor i àdhuc com president de la *Comisión* de Consums i com president *accidental* de la d'Hisenda. Però com si no. El senyor Rovira, pels homes de la «Lliga», ja no és més que un ex-regidor a perpetuïtat. Pels homes de la «Lliga» el pintoresc senyor Rovira ja no és a l'Ajuntament i—ja! això és lo que an ell li sabrà més greu—no hi tornarà a ésser mai més. Es a dir: és una mena de company de peregrinació de l'ex-regidor Muntañola.

Tothom coneix al senyor Rovira ¡valga'm Déu! i no és cosa de descobrir-lo. Els *conflictes* que ha originat són cèlebres entre aquells entre qui deuen ésser-ho.

Però n'hi ha hagut un que tot i no havent arribat a esclatar mercès a l'astúcia polida i habitual dels veritables homes de la «Lliga», tan allunyada de la frenètica condició del senyor Rovira, és lo que ha fet que el vas no sobreixís.

I—oh, austeritat rovirescal—la qüestió va venir naturalment per un afer de *personal*. Sempre, és a dir quasi sempre, les qüestions a l'Ajuntament són de *personal*, malgrat ésser molt poques vegades *personals*.

El senyor Rovira, president d'una Comissió, entengué malament una recomanació que se li va fer. (Això de fer recomanacions, sia per nomenaments o per trasllats,

ESCENES DE BERLÍN

—Apa, petita, no'ns facis desesperar...

no fa mal a ningú i ho fan tots els partits.) Quan se li va fer notar l'errada per una personalitat del seu partit, que figura també a la Casa Gran, el senyor Rovira no volgué revocar l'ordre, que perjudicava al recomanat que es volia afavorir, dient que ell «no tornava per ningú endarrera de lo que un cop havia firmat». Per ningú. El senyor Rovira és un irreductible, un indisciplinat, el pecat més gros per a un home de la «Lliga».

Com que la qüestió era de *personal* no convenia fer-la *personal*. I aixís aquella personalitat lliguera—infinitament superior al senyor Rovira—callà.

Però als pocs dies el senyor Prat de la Riba, Pontífex màxim, tenia esment de lo ocorregut.

I al restar sol en son despatx el senyor Prat, tregué d'un calaix tancat amb doble clau (que, naturalment, obrí) aquelles cèlebres *lístes* del senyor Prat, cens intel·lectual i polític dels homes de la «Lliga» i cercant en la

lletra R. el nom d'En Rovira, tatxà lo escrit a son costat, afegint hi: «Senyor Rovira: ex-regidor perpèuu. Excés de zel... comissionista.»

I, tancat novament el calaix, el senyor Prat somrigué indescriptiblement.

Eren les absoltes pel senyor Rovira.

Pobre Roviral Qui ho havia de dir! Ell, tan regidor i tan president!

Propaganda gràfica

L'orgue gràfic dels alemanys és un diari conseqüent. Escrit per a la propaganda, pagat per a la propaganda, ja no fa res que no sigui de propaganda. An ell li és igual que l'objecte del seu anunci sigui un imperi que una casa de maturrangues. L'alemany no aplica al comerç cap limitació. Lo mateix ven un auto «Mercedes» que un xampany «Mum», que un

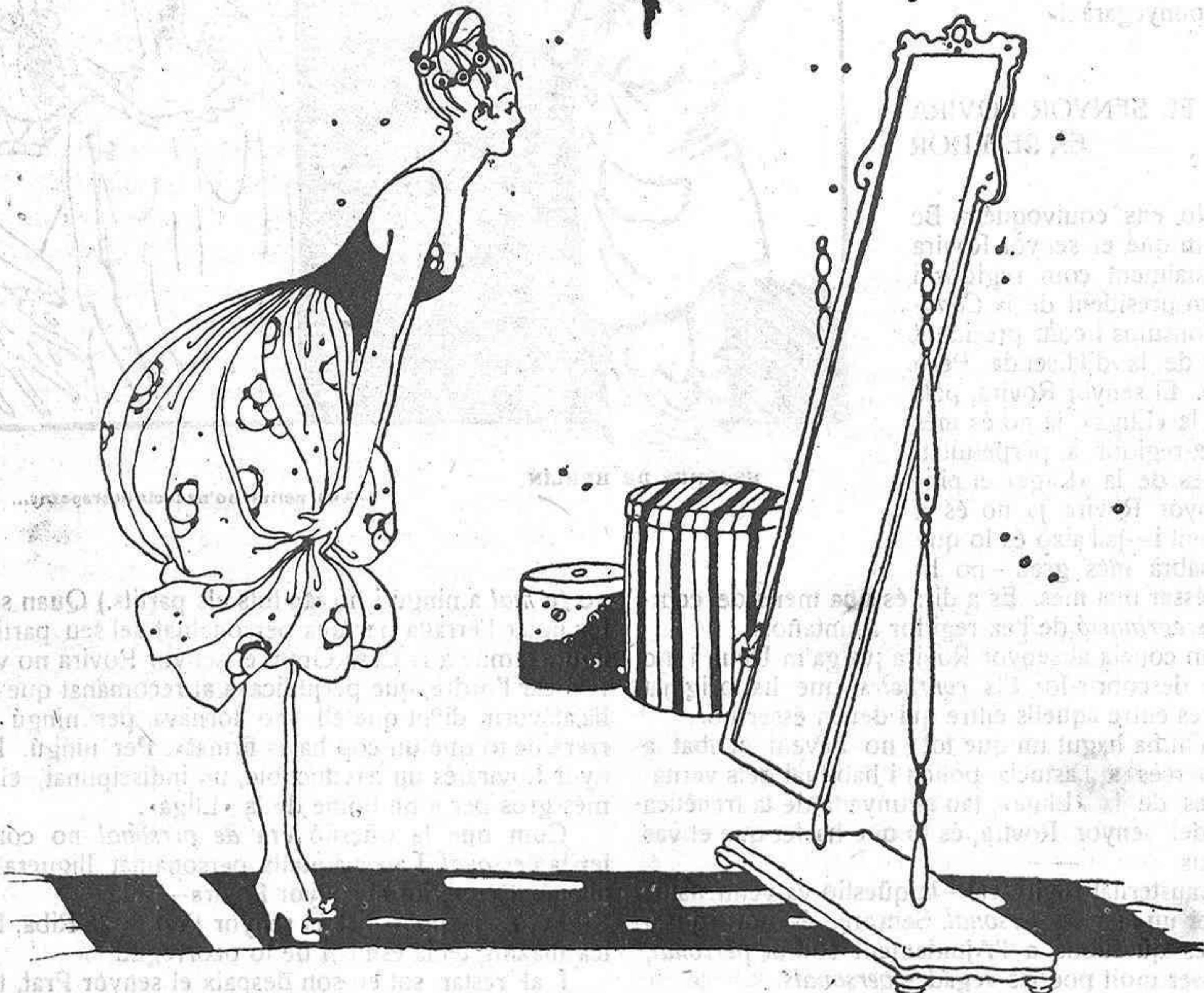
tramvia, que un llibre pornogràfic o un objecte de guerra. Vendre: heu-s'aquí la seva deriva, sense esbrinar el caràcter de la mercaderia. El fi justifica els medis—màxima jesuïta. La venda absolveix tot comerç.

Tota una teoria gitana que l'orgue gràfic dels alemanys aplica a les seves propagandes. Alemanya, Alemanya per sobre de tot, cridarà un dia i altre; emperò, un dematí apareixerà dient nos: «Heu-s'aquí a la senyora X i a les seves distingides noies. Producte selecte y popular. Com si fos cameloterie alemanya.»

No exagerem. Amb motiu de la rua, el diari alemany publicà una informació gràfica de les disfrees, compar-ses i carroces que hi assistiren, pero sense fer cap distinció ni donar noms. La carroça presentada per la senyora X, famosa senyora del carrer de l'Hospital, apareixia barrejada en l'informació sense cap senyal ni nom que la

fes remarcable. Però, s'és o no alemany, és a dir, propagandista i «camelot»! Al cap de tres dies tornava a aparèixer en l'orgue gràfic dels teutons, la carroça de la senyora X—a la qual no volem nomenar, naturalment, per a no reincidir en l'anunci—però aquesta vegada amb noms, pèls i senyals, com calia. No manca més que'l número de la casa.

Alguns periodistes honestos i castos

HERETGÍES

—Missions a mi?... Com si no la sapigués, jo, quina és la missió de la dona!...

TEATRE
NOVETATS

s'han indignat. Una tontería... Pels periodistes germanòfils un diari no és més que un troç de paper on lo mateix se pot anunciar Alemanya que la Lloro.

Missions

Les fulles que les missions—en un altre lloc comentades—han repartit per Barcelona, tenen un començament esverador. Amb grans titulars diu el títol: «An a tu et busco». An a tu, pecador, catòlic esguerriat, incrèdul, te busco. Un amic nostre, davant de semblant crida, s'abstingué d'anar-hi, espantat.

Però aquest crit de les missions s'ha escampat per la ciutat com un d'aqueixos «timos», que salten de penya en penya, i aixís com les dones beates a l'escoltar-lo han acudit als temples plenes de fervor, les pecadores se l'han fet seu, convençudes de la seva eficàcia.

En les hores altes de la nit, quan aqueixes senyores surten a complir la seva missió, un escolta, suau, dolç, com descendit d'una trona, un «an atu et buscol»

Aviat la Jordi, per a completar l'èxit de les missions, estrenarà un *vaudeville* dedicat, com les fulles misioneres, als pecadors, i titulat com elles: «An a tu et buscol»

Quan Jesus tornarà...

Per a que els madrilenys no dubtin del nostre enginy. Jesus, portat per En Guimerà, està a punt d'arribar. Un pregunta:

—Quan Jesus torni ¿a quin hotel anirà a parar?

El rotllo dubta. El que està en possessió del secret respón:

—Al Colón...

Deixa passar uns segons:

—Al Colón... perquè Cristo-va-al-Colón!!

3 de març

«Arri, arri, tatanet;
anirem a Sant Benet...»

I qui diu Sant Benet diu Sant Medí; perquè ja ho deuen sapiguer que demà és Sant Medí, el sant més joiós i més festejat dels barcelonins; molt més que les seves patrones Santa Eulalia i la Mercè, car, si no fos per les solemnitats religioses i perquè ho porta el Calendari, veiam, diguin-me amb la mà al pit: ¿qui se'n adonaria de aqueixes venerables santes?... Ningú. En canvi del gloriós Sant Medí se'n adona tothom, no sols perquè és un sant

DOMADOR DE CRIATURES

—N'hi ha que ensenyen gats i mones.
¿Què té de particular
que jo ho faci amb les persones?

sorollós, fatxada, engrescador i amic de la xerinola, sinó perquè es presenta en uns jorns de bonança propicis, adequats a la consagració de la alegria i del bon temps.

Abans de l'agregació pot dir-se que només era Gràcia que'l festejava, aqueix sant. Avui és tot Barcelona; a totes les barriades, a tots els Districtes—amb Ateneo o sense i per poca «Casa del Pueblo» que tinguin—s'organitzen colles que's dirigeixen de bon matí cap a la pintoresca ermita que's troba, voltada de violers i romanins i farigoles, a l'altra banda del Tibidabo; una ermita que mandreja solitaria tot un any seguit i que tal dia com demà no s'entendrà de feina, empolainant-se amb la millor de les gales: la veneració de tot un poble... neutral.

En la festa de demà no és Sant Medí que s'enjoia; és la muntanya, i l'espai, i el cor dels enamorats, i la sang dels malalts, i el reuma dels vellets; és tota la Naturalesa que esclata en cants de goig i d'esperança.

I després, a entrada de fosc, al baixar pel carrer de Salmerón la «Colla dels Burros», que van a cavall de rucs, i la «Colla dels Savis», que van a cavall dels automòbils, no són precisament les colles que entren; és l'enyorat bon temps, és l'esperada Primavera que, entre cançons i rialles, carametlets i poms de violes, fa la seva entrada triomfal a la ciutat d'hivern, que és Barcelona, a pesar de tot lo que diguin els benemèrits senyors de l'«Atracció de Forasters.»

Número

2000

Fragments dels goigs a Santa
Sota d'Ors, patrona de Barcelona,
Fundadora del set-i-mig

Senyora, vos que en un caso
Podeu fer perdre i guanyar,
No'ns volgueu abandonar!
Dieu-nos quan hem de dir: passo.

Protegiu governadors
Protegiu als policies
Vos heu fet de les nits dies
I dels crupiers uns senyors.

Senyora, vos que en un caso
Podeu fer, etc., etc.

No vos demanem cap rei
Ni pretenem el dos d'ors
Veniu a ser-nos remeil
Doneu nos un set gloriós!

Senyora, vos que en un caso
Podeu fer, etc., etc.

Senyores adelerades
Esperen vostres favors
Monedes per vos sembrades
Daràn collita d'amors.

Senyora, vos que en un caso
Podeu fer, etc., etc.

Número 2000

«CATECISMO BELMONTISTA»

A L'AMIC RIGOL

Ja saben els nostres llegidors que sempre que surt un llibre que s'ho valgui, a més de fer-ne una nota bibliogràfica, en copiem alguns fragments, per a que en puguin assaborir les belleses i les ensenyances.

Si s'escriu poca prosa a la nostra terra, un dels motius poc seriosos, és que els critics no cuiden de donar publicitat a l'esforç dels nostres prosistes, i avui, com tantes altres voltes, no volem caure an aquesta falta, que tractant-se del llibre que's tracta no tindria perdó de Déu. El llibre es diu:

«Catecismo Belmontista».

Està escrit per Antonio Noguera, fotògraf, de la bella ciutat de Còrdoba, la vila de la Meçquita, de les ermites i del «Club Guerrita».

Aquest Catecismo Belmontista ve a omplir un buid a la literatura ja prou abundant del toreo, i com que en la nostra estimada Espanya més d'un deù per cent dels que van als toros saben de lletra, serà una obra que serà llegida de la major part dels espanyols.

Aquest catecisme està escrit pel medi enginyós de les preguntes i el no menys enginyós de les respostes.

Però anem al gra i no impacientem.

La P. pregunta:

P.—¿Sois belmontista?

I la R. respón:

R.—Sí, por la gracia y el arte de nuestro señor Belmonte.

Anem seguint:

P.—¿Qué quiere decir belmontista?

R.—Hombre que entiende de toreo y sabe lo que se pesca.

P.—¿Quién es Belmonte?

R.—El mejor torero que ha existido.

P.—¿Por qué dice usted eso?

R.—Porque tiene el valor por quintales y el arte por arrobas.

P.—¿De qué nos ha salvado el gran Belmonte?

R.—De perder la afición a los toros y morirnos de desesperación taurina.

Aquí es veu clar la transcendencia. Si no ens arriba a sortir En Belmonte morim desesperats. Com que el tenim, anem seguint:

P.—¿Es este el Cristo del toreo?

R.—Sí.

P.—¿Es este el verdadero fenómeno?

R.—Sí.

Aquests dos sis reconforten. Amb aquestes afirmacions sabem del cert, d'avui endavant, qui és el fenomen, qui és el Crist i qui és el verdadero torero.

P.—¿Cuál es la insignia de Belmonte?

Aquí parla el Catecismo d'un plural, que no podem nomenar per la honestitat dels llegidors, però la P. pregunta:

P.—¿Por qué?

R.—Porque sin esto (el plural), no podría arrimarse como se arrima.

I és veritat.

Passem per alt les obligacions a què està obligat el belmontista, citant tan sols:

P.—¿Para qué fin fué criado? (En Belmonte).

R.—Para demostrar plenamente que hay muchos titiriteros y fantoches en el toreo, unos con pelo y otros sin él. (Ja han tirat).

Passem per alt també les veròniques del únic apòstol y gran Dios; passem per alt los pases naturales, citant de pas aquest fragment:

P.—¿Tiene Belmonte figura natural como nosotros? amb aquesta resposta hiperbòlica:

R.—En el café y en la calle pase; pero delante de los toros, ni el Arcángel San Gabriel ni los querubines son más hermosos.

Passem per fi el Credo Belmontista i anem als Mandamientos de San Juan Belmonte (que són cinc):

El Primero: Ver torear a Belmonte los domingos que toree, aunque sea fiesta de guardar.

El Segundo: Confesar que Belmonte es el mejor torero que existe.

El Tercero: No comulgar al lado de ningún gitano. (Tornen a tirar.)

El Cuarto: Ayunar una semana, para comprar las entradas en las corridas que toree.

I el quint que és entendidior:

El Quinto: Pagar reventa y vender hasta el aliento para verlo torear.

Aquest quint és tan espanyol, que ens ha fet rrelliscar una llàgrima. El que ha escrit aquest catecisme, si s'ha de vendre el aliento i dejunar tota una setmana i vendre's els estris fotogràfics, per a anar a veure al Déu Belmonte, mereix una gran distinció. Es un apòstol i és un martre.

De moment, creiem que els seus paisans, aficionats al toreig, faràn lo possible perquè el facin soci honorari del «Club Guerrita», de Còrdoba.

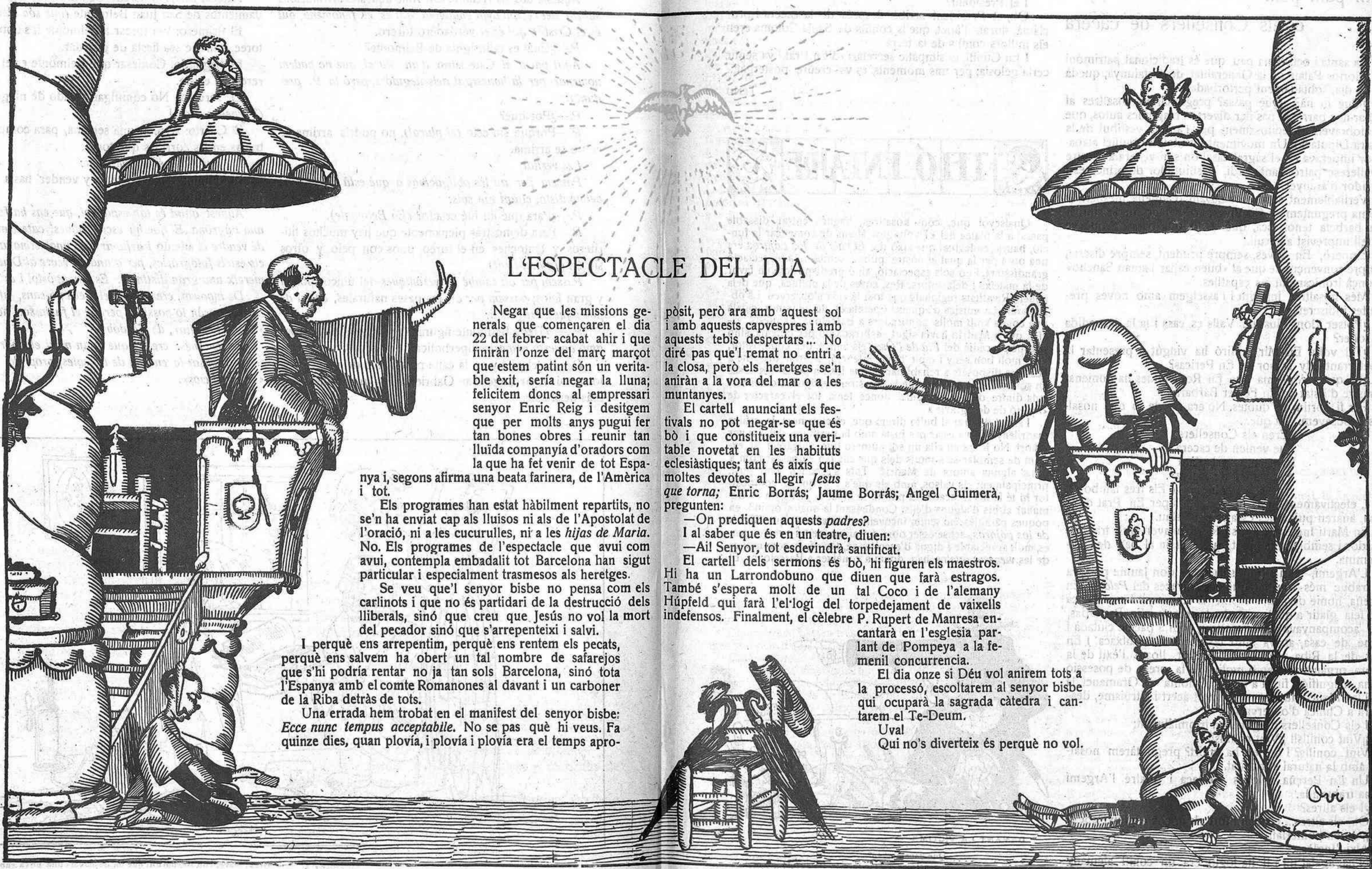
Creiem més: creiem que quan mori el tindrien de dissecar i posar-lo en una de les sales, prop del toro d'En «Desperdicios».

XARAU

—Mireu, mare, von Bernardhl que ha descobert una nova substància química destructora de gran potència.

—Que servirà per a menjar?...

L'ESPECTACLE DEL DIA

Negar que les missions generals que començaren el dia 22 del febrer acabat ahir i que finiràn l'onze del març marçot que estem patint són un veritable èxit, seria negar la lluna; felicitem doncs al empresari senyor Enric Reig i desitgem que per molts anys pugui fer tan bones obres i reunir tan lluida companyia d'oradors com la que ha fet venir de tot Espanya i, segons afirma una beata farinera, de l'Àmerica i tot.

Els programes han estat hàbilment repartits, no se'n ha enviat cap als llusos ni als de l'Apostolat de l'oració, ni a les cucurulles, ni a les *hijas de Maria*. No. Els programes de l'espectacle que avui com avui, contempla embadalit tot Barcelona han sigut particular i especialment trasmesos als heretges.

Se veu que'l senyor bisbe no pensa com els carlinots i que no és partidari de la destrucció dels lliberals, sinó que creu que Jesús no vol la mort del pecador sinó que s'arrepenteixi i salvi.

I perquè ens arrepenhim, perquè ens rentem els pecats, perquè ens salvem ha obert un tal nombre de safarejos que s'hi podria rentar no ja tan sols Barcelona, sinó tota l'Espanya amb el comte Romanones al davant i un carboner de la Riba darrere de tots.

Una errada hem trobat en el manifest del senyor bisbe: *Ecce nunc tempus acceptabile*. No se pas que hi veus. Fa quinze dies, quan plovia, i plovia i plovia era el temps apro-

pòsit, però ara amb aquest sol i amb aquests capvespres i amb aquests tebis despertars... No diré pas que'l remat no entri a la closa, però els heretges se'n aniràn a la vora del mar o a les muntanyes.

El cartell anunciant els festivals no pot negar-se que és bò i que constitueix una veritable novetat en les habituts eclesiàstiques; tant és aixís que moltes devotes al llegir *Jesus que torna*; Enric Borrás; Jaume Borrás; Angel Guimerà, pregunten:

—On prediquen aquests *padres*?

I al saber que és en un teatre, diuen:

—Ail Senyor, tot esdevindrà santificat.

El cartell dels sermons és bò, hi figuren els maestros. Hi ha un Larrondobuno que diuen que farà estragos. També s'espera molt de un tal Coco i de l'alemany Húpfeld qui farà l'elogi del torpedejament de vaixells indefensos. Finalment, el cèlebre P. Rupert de Manresa encantarà en l'església parlant de Pompeya a la femeníl concurrència.

El dia onze si Déu vol anirem tots a la processó, escoltarem al senyor bisbe qui ocuparà la sagrada càtedra i cantarem el Te-Deum.

Uval

Qui no's diverteix és perquè no vol.

Ovi

Pim pam pum

o els Consellers de cacera

La santa i octaviana pau, que és tradicional patrimoni del gloriós Palau de la Generalitat de Catalunya, quedà l'altre dia, sobtadament pertorbada.

¿Què hi hà? ¿Què passa? preguntàrem nosaltres al trobar-nos barrat el pas per diversos magnífics autos, que maniobraven estrepitosament per l'ample vestíbul de la nostra Diputació. Un moviment inusitat, un bullici atabalador imperava en el sagrat casal on s'hi venera al nostre cavalleresc patró Sant Jordi, deslliurador de princeses i matador d'aranyes.

Veritablement sorpresos davant d'aquella inesperada escena preguntem an En Vives, l'ordenança de la simpàtica barbata tenoriesca, què és lo que passa, a què vé aquell imprevist aldarull.

Emperò, En Vives, sempre prudent, sempre discret, sempre convençut de que al «buen callar llaman Sancho» arronça irònicament les espatlles.

Més nosaltres insistim i l'assetgem amb noves preguntes indiscretas:

¿Potser don Pius de Valls es casa i fa la despedida de solter?

¿Tal volta En Mir i Miró ha vingut a presentar la espeterrant Lily Trèzor an En Pericas?

¿Es que's confirma que En Romanones ha nomenat ministre d'Estat an En Ferrer Barbará?

Per fi, sortim de dubtes. No era res de lo que nosaltres suposavem. Era que...

«Eren els Consellers
que venien de cacera
Ram-ram-rapataplàm
que venien de cacera».

(Música de Els tres tambors).

I, efectivament, un a un, presidits per En Prat de la Riba, anaren pujant les escales del Palau.

En Martí Inglès i l'Agustí Riera, anaven amb trajo de caçador i semblava, talment, que anessin al ball de l'Augemma.

L'Argemí, com a bon súbdit de don Jaume portava un trabuc més rovellat que les cuiraces del Pelayo; En Pereña, home de pau, s'acomentà empunyant una estaca que feia glatir a qualsevol de la secreta i En Bastardas, que acompanyava als Consellers, com a pacífic ciutadà i home de casa, anava amb les mans a la butxaca. I En Prat de la Riba somreia tot satisfet, lloant l'èxit de la cacera organitzada amb motiu de la presa de possessió d'una magnífica finca a Santa Coloma de Gramanet la qual la «Mancomunitat» amb molt acert i altruisme, destinarà a Clínica d'observació.

I els Consellers pregonaven triomfalment:

¡¡Vint conills!! ¡¡Vint conills!!

Vint conills? I qui els ha mort? preguntàrem nosaltres amb la natural curiositat.

Un En Pereña a cops d'estaca i quatre l'Argemí d'una trabucada.

¿I els altres?

Oh, els altres... els han mort els goços a queixelades!!

¡¡Quina punteriall

Així l'Inglès...

N'ha agafat un i li ha fogit: era un conill alemany que no volia res amb inglesos.

I En Riera, què ha fet?

Ha mort un ànec que estava lligat dintre d'un galliner I el President?

Oh, el President arribà després de la cacera i proclamà, durant l'àpet, que'ls conills de Santa Coloma eren els millors conills de la terra.

I En Cunill, el simpàtic secretari d'En Prat, va sentir certa gelosia; per uns moments es va creure postergat...

TENU

Qualsevol que, com nosaltres, hagués entrat dissabte passat a la platea del «Tivoli» poc abans de començar la funció, hauria endevinat que això de *El vals de los pájaros* era una obra per la qual el nostre públic sentia una espectació grandíssima, i no sols espectació, sinó predisposició en favor de la mateixa i dels autors. Res, coses de la política, que deia aquell. Rivalitats regionals que tota la vida s'observen i s'observaran. La música d'aqueixa opereta és de un autor català que compta amb molts admiradors a Barcelona, i aquests savien que a Madrid havia sigut ensorrada no per dolenta, sinó perquè procedia del *Plà de l'Os*; i els amics del compositor, amb molt bon seny i molt bona intenció, anaren dissabte a l'estrena disposats a rehabilitar lo que fós i a posar les coses en son lloc. De manera que la tal estrena estigué molt encertada dintre de la Quaresma, doncs tenia tot el caràcter de «funció de desagris.»

I anant de dret al bulto direm que, efectivament, la crítica madrilenya no va estar pas justa amb la partitura del senyor Astort. No hi ha en ella un sol número que vulgaregi al extrem de semblar-se a molts dels que ens fan empassar com a bons alguns autors de Madrid. Tots s'escolten amb gust, principalment els valsos, amb els que's veu que el compositor hi té la mà trencada. El públic se mostrarà justíssim al demanar el bis d'alguns d'ells. Condensant la nostra opinió en poques paraules, no tenim inconvenient en afirmar que *El vals de los pájaros*, sense ésser obra definitiva, de les que queden, és molt apreciable i digna d'escoltar-se, tan digna com moltes de les vieneses que'ns han donat a conèixer a Barcelona. El

DAVANT LA VÍCTIMA

—Que hacemos, tu?

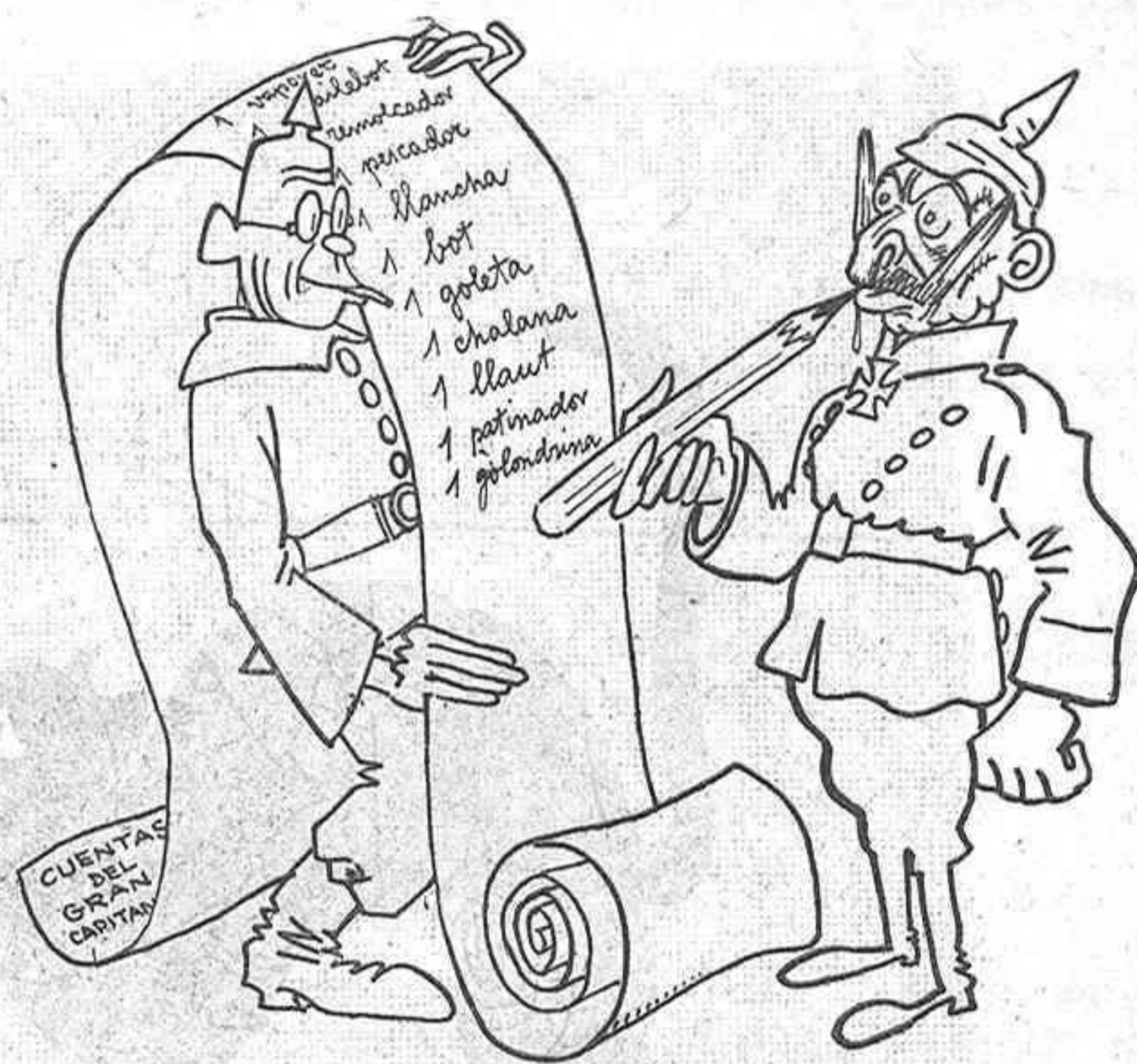
—Lo primer enviar-lo a la Delegació... por llevar armas encima, sin el correspondiente permiso.

llibre... El llibre no és res de l'altre món; no deixa de tenir situacions per al music, però aquestes són portades amb bastant desconeixement de la traça del comediògraf. Tenen molt més relleu les escenes dramàtiques que les còmiques, però unes i altres són dèbils, minces, esllanguides, amb l'esllanguiment que donen la pobresa d'enginy i l'inexperiència. Però no cal desmaiari; repeteixin, repeteixin, que l'encepegaràn. Els hèroes de la nit, tocant a l'interpretació, foren la Lluró, la Betoré i En Parera.

Per aquesta mateixa setmana anunciaven l'estrena de la revista d'En Montero Sant Jordi mata l'aranya.

Avui s'estrena al «Espanol» el vodevil en tres actes, de fama mundial, *Tres per una*. Per als parroquians de la Jordi, doncs, no resen les prescripcions eclesiàstiques referents al dejuni dels divendres de Quaresma. Allí, els divendres, estrena; és a dir, el plat fort. I que no serà de peix segurament. Lo que hi hà és que els golafres aficionats al tall rodó i als palpiços hauràn de partir-se en dos, com de costum, perquè a la fonda del davant, al «Victoria», anuncien per avui, també, un altre plat del dia plè de picantor: la estrena de un grós vodevil: *Al darrera teu l'he perdut*. No se'ns en gira poca, de feina!... Arribarem allà on podem. Oh, i el *Jesus que torna* al «Novetats»!... Jesus María Josep!...

I ara que parlem del «Victoria», ¿ja ho saben que estàn en plena febre de beneficis?... El de la Enriqueta Torres, que va tenir lloc l'altra nit, un èxit!... S'estrenà una obreta en un acte *Don Prudenci*, que va agradar bastant. Ahir, dijous, degué celebrar-se el de l'escultural María Ruvira amb la *reprise* de *La dòna nua*. La Ruvira nual... Imaginin-se un altre èxit, anc que no més fós èxit de *pura forma*. Finalment s'anuncia per a dintre de pocs dies el benefici de la senyora Faura, amb *Els allotjats* i *L'Alegria que passa*... i aquella nit si que per a entrar al «Victoria» hi haurà empentes. Nosaltres ens hi farem... encara que sigui a cops de puny.

EL BLOQUEIG

—Apa home, tiri al dret
—Oh, és que ja no sé què inventar-me més per a ensarronar als neutrals.

Al camp de l'*Espanol*, aquest i l'*Uni* [s'ho fan *mano a mano*. Però els estudiants estàn de mala llet. Semblen aprenents. Els soldats d'*En Pacan* no'ls fiquen més *goals* perquè no'n saben, o sinó els hi ficarien. El partit resulta avorrit, insuls i pocasolta. En un moment estem a punt de creure que s'acaba a cops de puny, i fet i fet pot-ser seria l'única manera de que s'*animi*. En fi, guanya l'*Espanol* per 2 a 0.

El tercer partit no era un partit, era un aconeteixement futbolístic: *Barcelona-Sabadell*.

Per a traslladar-se a la terra d'En Salas Antón, hi hagué gran entusiasme entre les files barcelonistes. Passaren de cinc cents els qui agafaren el tren.

I aquí deixem la paraula al nostre corresponsal—perquè nosaltres, com certs diaris *bien informados*, també gastem corresponsal—per a que s'expliqui:

«Gran concorrencia, gran excitació i gran *mandanga*—no es pot negar que és un bon començament.—La guardia civil i la de seguritat guarden les portes de cada bàndol per mor de lo que pugui succeir. Els jogadors se miren de reull com els galls abans d'entrar en baralla. Xiulet del *referée* i ja hi som. Amunt i avall va la pilota flns qu'En Monis fa un giravol com aquell que balla el vals, i plum!, clava la pilota a les mans d'En Bru *Barcelona*, a n'aquest se li escapa dels dits, i *goal*. La cosa està que bufa. Altra vegada amunt i avall i s'acaba la primera part.

»Ve la segona i els barcelonins estàn més cremats que un misto. Vinga a provar de ficar la pilota, i aquesta no pot entrar. Els de Sabadell no sabent com treure-se'ls de sobre, ho fan a empentes. Però les empentes donen mal resultat i l'àrbitre castiga amb un *penalty* als sabadellencs, que En Costa fica a *goal*. La bronca continua cada moment més pesada, i com que'l partit s'acaba i'l resultat no varia, els barcelonins amorrats a la porta sabadellenca, estàn que no hi veuen de cap ull. Bullit, empentes *melée*, i En Sancho, aprofitant aquella olla, fica la pilota dins la xarxa del *Sabadell* en el temps justet per a guanyar. Al cap d'un minut, tururut, dotze hores!, s'ha acabat la guerra. El públic vol armar-ne de nova, però la policia li diu que *nones* amb uns quants clatellots.»

Fins aquí el nostre corresponsal. Ara nosaltres. Nosaltres anem a l'estació del Nord a esperar als barcelonins. Són les vuit del vespre. Arriba el tren. Se senten crits, aplaudiments i gresca. Surt gent, més gent. Entremig veiem la figura d'En

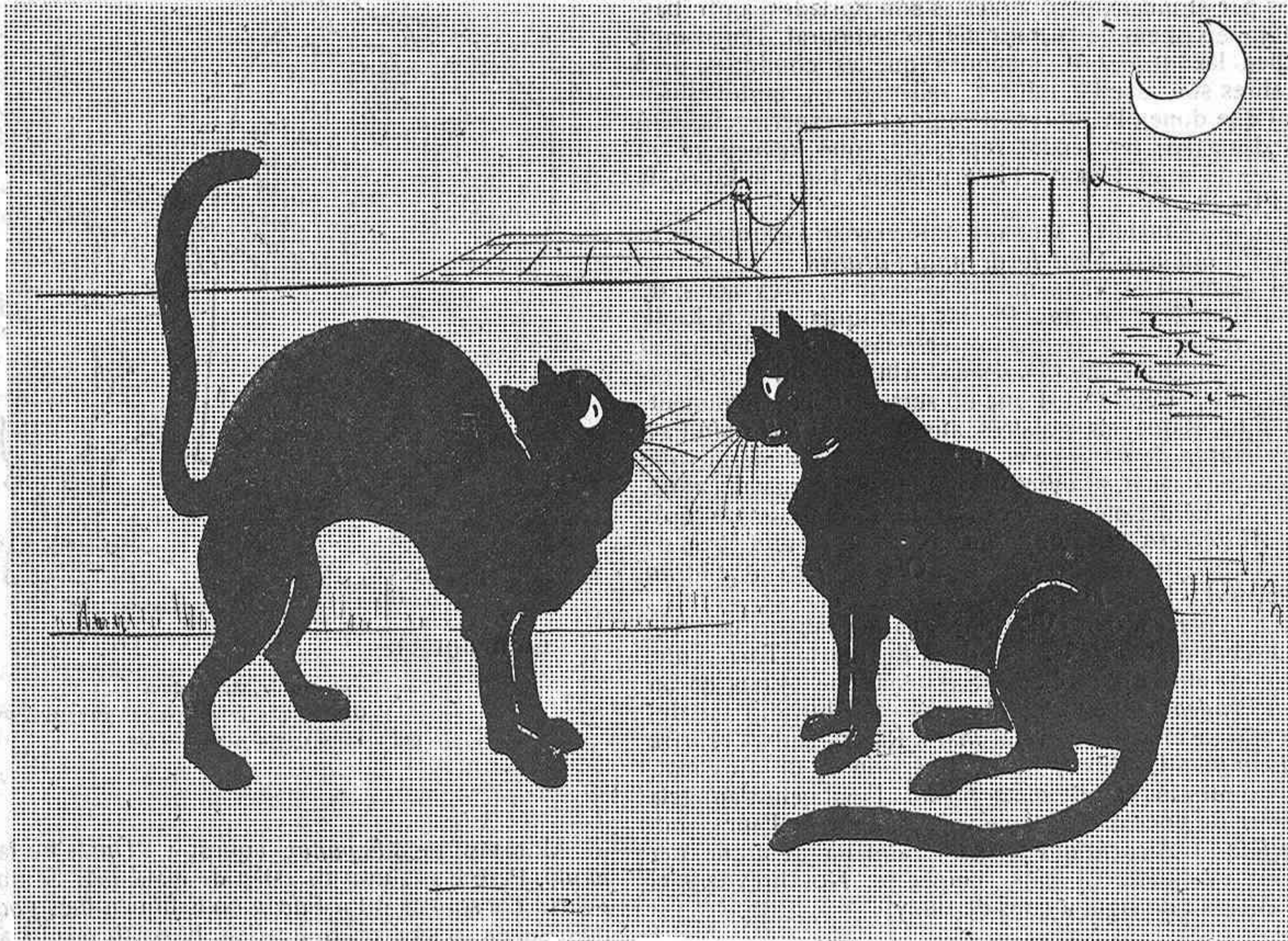
Ara sí que no'ns podem queixar. El Campionat de futbol ha entrat en la segona i decisiva fase. Els partits, gracies a Déu!, comencen a fer-se amb regularitat. Ara anirem bé.

Diumenge hi havien tres partits, tots tres interessants. Comencem pels d'aquí a Barcelona.

Espania-Atlético. Camp del primer. *Referée* En *Papitu* Torrens, amb una americana que me'n habilla, que sembla un barber de dissabtes i diumenges. Equips: els rojos com sempre, els mateixos; els de Sabadell bon xic canviats; hi han dos devaners que fan de defensa i un porter novell; les pilotes se li escapen dels dits.

Aixís i tot el partit va desenrotllar-se trico-traco. L'*Espania* està fet una cafetera. En tot el partit sols pot marcar un tanto i a la primera part. En la segona, dominant en absolut i passejant la pilota pels nassos del porter atlético, no la poden ficar a dintre ni amb els dits, gairebé. Se fan un tip d'anar amunt i avall dels dominis sabadellencs, i res, la pilota no entra. Res, que no entra. Se posa En Prat de devanter i també fa figa.

Lo curiós és que'ls atléticos, veient que'ls espanyistes no'ls poden fer *goal*, procuren fer-lo ells, i en una arrencada seva i pifia d'En Prat, donen un susto a n'En Bruguera, que ja estava fumut de fàstic i li ve bé tocar pilota. Veiem a n'En Casellas que's torna groc. Ja's veia un empat i'l consegüent *retràs* en el Campionat. Sortosament no passa res i s'acaba la broma un a zero a favor dels d'aquí.

GATADA

—Què tens, mixeta, que mioles tant?
—Ja t'ho diré, noi... Sento la Primavera.

Costa—no En Joaquim (q. e. p. d.), sinó En Costa del *Barcelona*.—El coll del *sobretudo* alçat i aquella cara pàlida, En Costa sembla un cesant; és un excel·lent xicot En Costa. Després apareix En Sancho amb la seva fesomia de bon noi. Després els altres i la gent i els entusiastes que criden com uns mals esperits. Un senyor castellà llença un crit de *viva el campió de Catalunya* i crits, aplaudiments i més gatzara. Sembla que aquests xicots tornin de Verdún. Després cap a caseta els més, cap a Canaletes els menys a cel·lebrar la victòria.

Bon profit!

HIP

NOTES D'ART

La «Sociedad Recreativa Artística y Literaria» ha obert a can Parés una de les seves delicioses exposicions. Nosaltres quan llegim que la «Recreativa Artística y Literaria» pensa manifestar-se, pensem:

—Uva! Ara riurem.

I no falla. Si hem de parlar-los amb el cor a la mà, aquesta confiança en riure la tenim posada en el procurador

de la Reial Casa, el mestre Carles Vázquez; els demés senyors acostumen a no fer-nos fret ni calor. Devegades algun d'ells fa una tercerilla, però no és lo habitual, en canvi En Vázquez sempre queda bé.

Aquesta vegada també ha complert amb el seu deure. Cada rosa d'aquelles mereix una primera medalla i aquella cara de paper secant, retallada i enganxada sobre la tela un premi d'honor i que el facin retratar.

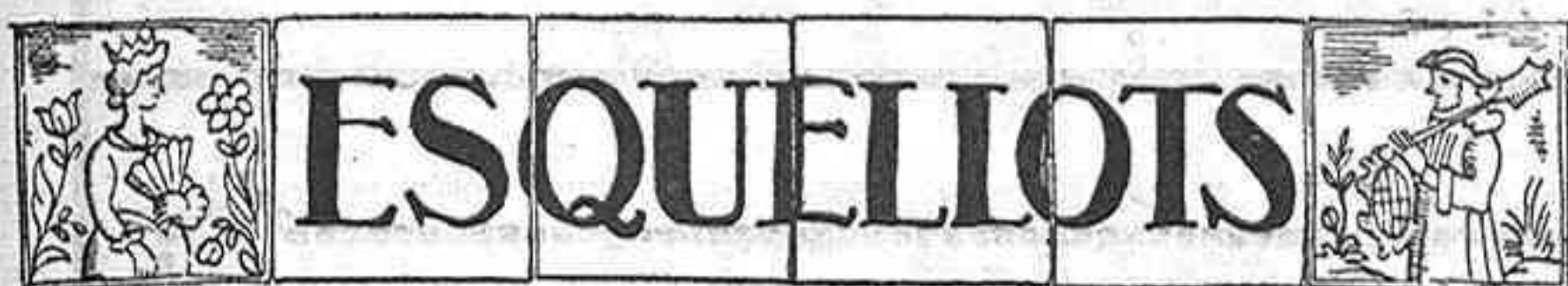
Després d'aquest, tot queda pàl·lid. En Galofre Oller hi té un cap de dòna, el goç de l'Andreu, només veient-lo, ja lladra. En Baixeras ha aconseguit donar l'impressió d'un home que pinta de fàstic, l'Anglada presenta un vidre darrera del qual un no sab què hi ha. Pot-ser si que és una dansa gitana, però per a donar-nos-en compte tindriem de trencar l'espill en el que es reflecten les nostres calces i les nostres sabates i els faldons de l'abric.

En En Martí Garcés hi teniem posades esperances, però es veu que no ha volgut ésser menys que els altres i queda malament. Aixís, eh? malament. I En Joaquim Mir tampoc està a l'altura, i l'Agapito igualment.

En Borrás Abella, que com a bon valencià té una traça innata en manejar els pinzells, és en canvi possessor d'una quantitat de mal gust que astora i en l'actual exposició s'ha després d'una bona quantitat d'ell.

Don Rodríguez Codolá diu que el senyor Casas Abarca progressa visiblement; jo del senyor Casas, m'hauria enfadat amb el senyor Rodríguez, perquè quan s'arriba a certa edat això del progressar és quasi un insult. Lo que direm és que els quadros del senyor Casas Abarca són els que tenen més miradors i més admiradores.

L'Oliver queda bastant bé i el vell Urgell presideix l'exposició amb més dignitat de lo que aquesta mereix.

ESQUELLOTS

L'estrena de l'obra d'En Guimerà ha sigut l'única nota veritablement interessant de la setmana.

El vell poeta amb el seu *Jesus que torna* ha tornat a fer la competència als joves, que semblen ensopits, de tan neutrals, o guardies del *serrallo*. Ell ha posat en tensió nerviosa al públic, a les autoritats i fins als Cònsols dels imperis centrals.

Què passarà?... Què passarà?... tot-hom se preguntava aquests dies.

Don Angel, somrient, amb aquell somris infantívol, tan plè d'angelical bonhomia, alçava les espatlles i deia:

—Alabat sia Déu!... Lo que convé és que *passi* l'obra.

Musiquerías:

Amb un plè d'aquells que Déu n'hi dó va celebrar-se, diumenge passat, en el «Círcol de Sans», el Concert popular de la Orquesta Simfònica de Barcelona.

Totes les composicions del programa, que era escullit i variat, foren aplaudidíssimes.

Igualment resultà un èxit la anunciada audició de *Lieders* que tingué lloc, el mateix dia, en l'hostatge del Orfeó Gracienc. Tots els interpretadors mereixen alabances.

Una coral felicitació per als organitzadors.

L'altre dia, la revista madrilenya «Mundo Gráfico» publicava una fotografia en la qual s'hi veia un senyor entremig de un goç i d'una copa.

Dessota mateix del gravat, la llegenda deia: «Don Carlos Piña, ganador de la Copa en el Concurso de perros.»

Naturalment, el goç al llegir-ho devia protestar.

I el senyor Piña també; no n'hi havia per menos.

Diu que s'ha fet l'unió dels neutrals. Sortosament aquestos neutrals han tingut d'anar a cercar fóra de Catalunya un *cap visible*. Aquí no l'han trobat. Alegrem-nos!

El *cap visible* és el senyor Marquès de Polavieja.

Aquí va bé allò del *Puñao de Rosas*:

«¡Un marquès, nada menos! ¡Que atrocidad!»

L'ajuntament ha votat la subvenció demanada per al *Saló Francès*.

I amb aquest motiu el diari del carrer de la Boqueria s'ha sortit de pollaguera.

¡Sossegui's home! ¡Si tot just som al començament!

Un carro matà un nen a la Carretera de Sarrià. I empenqué la fogida a tota carrera.

Un home apartà el cadavre d'en mig de la via del tramvia on havia quedat. Al cap d'uns deu minuts, se presentà una parella de municipals que veníen adelerats, treient la llengua. Interrogaren a l'home:

—Què ha estat això?

—Un carro que l'hi ha passat per sobre.

—Un carro! ¡Vols-t'hi jugar que és aquell que'ns ha dit que un tramvia havia mort un noi?

Als germanòfils no'ls hi ha agradat massa el «Jesus que torna.»

Encara els agradaria menys que *tornés* de debò!

Els germanòfils volen fer creure que el bloqueig alemany és semblant a les mides preses per Anglaterra.

No passin ansia, homes: Que només son vostès els que tenen els ulls al el clatell!

Mobilització?

«Ayer visitó al marquès de Olérdola el Comandante general de los somatenes armados de Cataluña.»

Moscal

Ja la tenim armadal!

L'empresari de la Companyia Infantil anà divendres passat al Govern Civil a protestar de la suspensió de les representacions a «Novedades.»

El Governador insistí en la negativa:

—Segons la llei, les criatures no poden exercir d'homes; a Espanya.

—Ai, ail—diu que replicà l'altre—doncs per què ho deixen fer a l'inversa?... Precisament és el país on els homes fan més criaturades!...

Una flor que no fa primavera.

Havem llegit en els diaris que un alt empleat del Municipi s'ha suïcidat.

Ja és ben estrany, com hi ha Déu.

Perque els que's maten acostumen a fer-ho perque estàn cansats de viure, i als empleats de la Casa Gran, sobre tot si son *alts*, tot els somriu. La vida no'ls pot ésser més dolça!...

Vès, diga-li que's mati, an en Vinaixa!... Dirà ¿per qui m'heu prè?...

S'ha girat el bon temps.

Davant d'aqueixos dies de sol esplèndid, rutilant, qualsevol diria que havem entrat en la Primavera. Fins, diumenge, als Toros s'hi vegeren alguns berrets de palla.

Però, no s'espantin, que ja vindrà l'*Hivernet de San Medi* a empendre l'ofensiva de traïdor.

Amb això, si'm volen creure, no deixin d'atrinxerar-se en la dolça i suau escalforeta de la clàssica bufanda.

Diàleg entre casades:

—El meu marit?... Es un home molt metòdic. Cada nit va al cafè, es beu els seus dos vasets de cervesa, i torna a casa allà a les deu.

—Com el meu; també és metòdic en aquest punt: va al cafè es beu els seus deu vasets de cervesa i torna a casa allà a les dues.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

Sortirà d'aquí pocs dies

ÁNGEL GUIMERA

JESUS QUE TORNA

Pessetes DUES

Poden nostres corresponsals formular la demanda

LLIBRE DE LECTURA ESCOLAR

SELECCIÓ DE TREBALLS EN PROSA I EN VERS D'AUTORS

CATALANS MODERNS I ANTICS

PER A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom tela

Pessetes 3

J. DE JESPU

DEL VIURE ALEGRE

Un tom 8.ª

Pessetes 2

SANTIAGO RUSIÑOL

LA "NIÑA GORDA"

NOVELA

Un tom 8.ª imprès sobre magnífic paper de fil

Pessetes 4

NOTA.- Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravís si no's remet, ademès, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC

i evitar les seves fatals conseqüències és el

LAXOL AMARGÓS

Preciós regulador de les funcions gastro-Intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Dapuratiu sense rival
27 anys de gran èxit.- Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori : Tintes superiors

Impresions comercials de totes menes

Targetes postals : Llibres ratllats, etc

Carrer de la Unió, núm. 3 ● BARCELONA

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA DR GRAU

Instituto Electroterapéutico

Ronda Universidad, 20, pral.
(junto a la Plaza de Cataluña)
TELÉFONO 4210

DIRECTOR: DR. J. MESTRE SANCHO

Las diferentes instalaciones con que cuenta este Instituto, contienen todos cuantos aparatos existen en los grandes sanatorios europeos, más algunos otros que única y exclusivamente posee este Instituto, por haber sido inventados y patentados por su Director. Gracias a ellos y a la técnica especial que empleamos para su aplicación, cada día es mayor el éxito obtenido en la curación de los diferentes estados patológicos, por crónicos y rebeldes que ellos sean

APLICACIÓN DE CORRIENTES

para el tratamiento de: BRONQUITIS aguda y crónica, ASMA, TUBERCULOSIS, PARÁLISIS, APOPLEGÍA, CIÁTICA, NEURALGIAS, JAQUECA, HISTERISMO, EPILEPSIA, NEURASTENIA, ARTERIO-CLOROSIS, HIPERTENSIÓN, ULCERAS, VARIOSAS, DISPEPSIA, DILATACIÓN de ESTÓMAGO, ESTREÑIMIENTO, HEMORROIDES, REUMATISMO, agudo y crónico, GOTA, DIABETES, ESCROFULISMO, ANEMIA, ENFERMEDADES de la PIEL y GÉNITO URINARIAS, etc., etc.

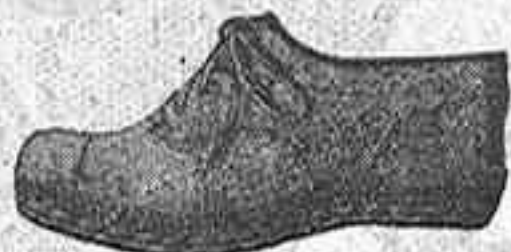
NUEVO TRATAMIENTO PREVENTIVO Y CURATIVO DE LA TUBERCULOSIS

APARATO PARA LA RADIOGRAFÍA INSTANTÁNEA

TRATAMIENTO de la OBESIDAD, especial de este Instituto, ÚNICO DE RESULTADOS POSITIVOS

HORAS DE CONSULTA: DE 3 A 8 TARDE • DÍAS FESTIVOS: DE 11 A 1

CAÇADORS!

Les millors esparde-nyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent. BARCELONA

Vendes al engrós i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINCIAS

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Oardas

Teléfono 684 - Direc. tel.: Pattberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

Drogueria Sant Jordi

PERFUMERÍA :: COMESTIBLES
:: PRODUCTOS QUÍMICOS ::

Carrer del Call, 7 :: Teléf. 8907
BARCELONA

BLOKS NOTES

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

PIDASE EN TODAS PARTES

LICOR BREA MÜNERA

CONTRA

- CATARROS
- TOSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
- APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÜNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vias urinarias
Oálitos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
Sinonimos: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PIDASE folleto explicativo. Muestras a los Señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambis del Centro, 8 y 10-Barcelona

DE CARA AL BON TEMPS

Preparant l'ofensiva